

СЕКАВАЌА ЗА РЕВОЛУЦИОНЕРНИОТ ЛИК НА НАУМ Т. ВЕСЛИЕВСКИ -

- О В Ч А Р О Т -

Заминувањето ми за во партизани, на вечер на ден 15 март 1943 година, се совпаѓа со уште два другари од Битола. Отидовме на зборното место викано Бимбил Камен. Таму затекнавме уште четворица другари, кои истовремено одеа за партизани. Потоа пристигна патрола од партизанскиот одред "Даме Груев" од 3-4 лица, која требаше да не поведе за одредот. Продолживме во западен правец. Патем ни се придружи уште еден нов борец, а понатаму уште двајца. Сите станавме десет нови борци, без да се смета патролата. После четириноќно патување, некаде пред зори стигнавме над село Лескоец на планината Галичица во Преспа, во една пештера и тука се раскомотивме за почивка, а бевме обезбедени со стража.

Некое време ^{после} ~~јиди~~ пладне, кога беше на стража другарот Берто Касорла, тој примети во шумата две лица како се движат, од кои едното на себе носел дел од војничка облека. За тоа јави на одговорните другари, па Тодор Ангелевски-Строгов се појави надвор и констатира дека се тие наши другари од Одредот и тоа другарите: Наум Веслиевски-Овчарот и Пецо Божиновски-Кочо. Ги повика двајцата и дојдоа при што настана поздравување, запознавање на обострано задоволство. Ова беше мое прво запознавање со Овчарот и со Кочо.

По некое време тргнавме сите заедно и стигнавме кај Лескоецките Трла, каде се замешавме и со другите поранешни партизани. Настана поздравување и запознавање со нив со нескриено задоволство, поради тоа што постарите партизани добија нови другари, а новите поради тоа што веќе станаа партизани.

До замешувањето на двата одреди "Даме Груев" и "Јане Сандански", кое стана околу 25 март 1943 година, Овчарот бил командант на првспоменатиот одред. Единствениот одред го задржа името "Даме Груев" и во него не ми е познато каква функција имаше Овчарот; најверојатно беше командир на вод или одделение.

На 21 мај 1943 година, во близина на селото Бел Камен, Леринско, Штабот на Одредот, спроведувајќи ја одлуката на ГШ на

ПОМ, од истиот Одред формира два помали одреда, од кои побројниот до би име "Гоце Делчев"-Битолски, а помалубројниот име "Даме Груев".

Во Штабот на одредот "Даме Груев" се следните лица: командант Горе Велкоски-Косте, негов заменик Овчарот, политкомесар Горче Свештарот, негов заменик Илија Спировски-Панде Мустакот.

Прв оружен напад на Одредот во 1943 година е извршен на 6 јуни истата година, на граничната караула во село Ковско, Охридско, која ја држеа Италијаните. Заробен беше еден нивни војник и набргу беше пуштен. Жртви од наша страна немаше.

Пред заминувањето на Одредот на друга територија т.е. за Дебарца, на 17 јули 1943 година, од истиот се издвои една помала група борци (во јачина на зајакната десетина), наречена Дилкова група по името на нејзиниот командир Дилко Трповски од С.Покрвеник, Преспа. Групата остана во Преспа, како јадро за прибирање на нов борци и формирање на нов одред, како и за политичка работа на тој терен.

Од тој ден Овчарот стана командант на Одредот "Даме Груев" а негов заменик Мите Трповски-Војводата; политкомесар си остана Горче Свештарот, а негов заменик не сум сигурен кој беше (веројатно тоа беше присутниот Трајан Белев-Гоце). Под команда на Овчарот Одредот замина и по две ноќи патување стигна во Дебарца на 19 истиот месец.

Како главна задача Одредот имаше како и порано - одржување политички митинзи со населението, како би се запознало со целта на борбата што ја водат партизаните и разобличување на непријателот како окупатор и на домашните предавници. Овие задачи Одредот ги извршуваше со успех на теренот на Дебарца и дел од Струшка Малесија, како и прибирање на оружје и нови борци.

За сето време од кога го запознав Овчарот, па досега, како човек и другар беше бистро момче, задоено со желба за слобода на својот со векови поробен и намачен народ. Беше доста добар другар со другарите и имаше добар однос со сите. Не беше некој надуен и не сметаше дека е нешто повеќе од другите. Постојано беше поднасмеан и колку да беше изнервиран и налутен, пак на крајот ќе се насмееше. Секогаш и во секоја прилика ги бодреше и куражеше другарите за по добро утре и подобра иднина. Им велеше дека по лошото иди и добро. Денес ни е доста тешко, но ќе дојдат денови кога ќе ни биде полесно.

ќе победиме; победата ќе биде на наша страна, тоа е наша иднина, па ќе живееме подобро. За тоа сами треба да се избориме, бидејќи слободата никој не ни ја носи во паница на грнеза, а со слободата ќе устроиме и подобар живот, како за нас така и за сиот народ во Југославија. Ете така зборуваше Овчарот.

Командант на Првиот македонски баталјон "Мирче Ацев"

На 18 август 1943 година, на планината Славеј, на широка ледина всред букова шума и убавото време наклонето кон нас, по одлука на Штабот на II оперативна зона е формиран Првиот македонски баталјон "Мирче Ацев", како прва регуларна воена оперативна македонска единица. Во составот на баталјонот влегоа: Одредот "Даме Груев", Кичевско-мавровскиот одред и некои борци од други поранешни одреди, како и нови борци од таа територија. Во Штабот на баталјонот беа: командант Овчарот, негов заменик Војводата; политкомесар Стилко Ивановски-Планински, негов заменик Трајан Белев-Гоце и интендант Војне Павловски-Стево.

Покрај политичката работа со народните маси, Баталјонот изврши и вооружени напади на италијански карабинери, утврдени во селата: Белчишта, Лешани, Велмеј и други. Нападите беа извршени со успех, освен во село Белчишта, каде борбата беше потешка и отпорот посилен. Имавме две жртви и тоа: Јордан веројатно Андреески од село Покрвеник, Преспа и Христо Герасовски-Бучко од село Болно, Ресенско.

На 9 септември 1943 година капитулира фашистичка Италија, а на 11 истиот месец беше ослободен градот Кичево и Баталјонот меѓу првите влегува во градот под команда на Овчарот.

По 3-4 дена Баталјонот се упатува во Поречие, па Крушевско, Демирхисарско и преку Преспа кон манастирот Св. Наум, Поградец и дел од албанска територија и кај село Горна Белица, Струшко се враќаат на наша територија и преку село Вевчани и село Луково одново за Караорман.

Од Дебарца преку Егејска и Источна Вардарска Македонија до Црна Трава и назад до Кожув планина.

Во село Сливово, Дебарца, на 11 ноември 1943 година беше формирана Првата МКУБ, во чиј состав влезе и Овчаровиот баталјон "Мирче Ацев", како нејзин прв баталјон.

После некои движења и акции што ги направи оваа бригада, дојде на ред и акцијата кај село Пуста Река, Крушевско, при крајот на ноември 1943 година, кога борбата против Бугарите, по мое видување беше успешно завршена, зашто непријателот беше разбиен и натеран во бегство.

Во првата декада на месец декември 1943 година, Бригадата ја напушта Дебарца и преку планината Галичица се упати во Мала Преспа - во селото Герман. Во селото бригадата се задржува 2-3 дена и тука е извршена реорганизација на истата, така што борците од Битола, Битолско и Преспа, кои беа во баталјонот "Мирче Ацев" се префрлија во посвојниот баталјон "Стив Наумов", кој беше на овој терен, а Овчарот беше поставен за командант на последниот баталјон. Така бригадата замина преку Леринско и Воденско за Караџова, со сите пет баталјони. Во Караџова и на Кожув планина, бригадата се задржа до крајот на јануари 1944 година, при што водеше борби со германска и бугарска војска.

Баталјонот "Стив Наумов" потоа се издвои од составот на МКУБ и влегува во Групата баталјони на ГШ на НОВ и ПОМ, заедно со бугарскиот партизански ~~б/р/а/у~~ баталјон "Христо Ботев". Групата напдна на пограничниот подучасток кај селото Ковско, Гевгелиско на 26 декември 1943 година. Групата на 31 јануари 1944 година го напушти село Зборско и Караџова, па преку пл. Пајак, долу во полето го мина на Вардар и во селото Мала Москва бевме добро пречекани. Преку пл. Беласица во последното село пред напуштањето на Ег. Македонија, кај државната тримеѓа беше одржан митинг на кој зборуваше Темпо.

Потоа стигнавме во едно село на јужните падини на пл. Огражден, преноќивме и утрото водевме борба со дојдената бугарска војска се до крајот на денот. Преку Огражден, Осоговските планини и Козјак, Кумановско, Групата водеше непрекинати борби до Крива Река. По пристигнувањето на кумановски терен, вечерта на 24 февруари се судревме со дражиќевска четничка заседа кај селото Герман, но по честената наша стрелба тие отстапија и се изгубија.

На 26 февруари, во село Жегљане, Кумановско беше формирана Третата македонска бригада (Кумановска), во која влезе и баталјонот "Стив Наумов", заедно со баталјоните "Христијан Карпош" и "Орце Иџолов". Бригадата веднаш се упати кон манастирот Св. Прохор Пчински каде навлезе и коначи два дена во неговите простории. Потоа бригадата заминува и се судри со дражиќевци над селото Сеаце. Во борбата беа заробени стотина лица од нив; нивното раководство од 7-8 лица беше стрелано, а набргу уште во една борба со нив беа докусурени нивните остатоци и за секогаш го напуштија кумановско-врашкиот терен. Водевме и други борби на теренот: ж.ст. Ристовац, Страцин, рудникот Злетово и други.

21) Најмногу се сеќавам кога кај селото Јабука едно време се најде до мене Овчарот, кога видов 5-6 бугарски војници како во коло на се движат кон нас за не засбиколат. Му кажав на Овчарот за нив, тој нареди стрелба натаму и се повлекохме.

Овчарот како борец и командант, се интересираше за: доброто здравје на борците и нивното расположение, нивната исхрана и одмореност, облеката и се друго, иако други лица беа задолжени за тие работи. Посебно се интересираше за воено-стручното оспособување на борците и нивните непосредни старешини, за кое повремено се одржуваа часови за запознавање со оружјето и начинот на гаѓање. Читаше прирачници и други книги за свое лично издигнување. Беше неустрашив борец против окупаторот и домашните предавници. Во борбите учествуваше и непосредно, имаше умевање во командувањето со одред и баталјон. Беше самоиницијативен и снаодлив во секаква ситуација.

Воените вештини најмногу му одаа и не случајно заземаше високи воени раководни должности.

Овчарот и Овчаровци за народот беа поим и синоним за добри борци, а за окупаторот и другите непријатели претставуваа страв трепет. Овчарот, како истакнат воен командант, по војната беше на школување кај нас и во СССР, така што го усаврши военото искуство.

Подолна, како истакнат командант на дивизија тој обележува душевно, кога го посетував неколку пати заедно со други другари и радосно бевме пречекувани од него.

Битола, мај 1989 год.

Тоше Тифејковски